

Hindamisstandard kutsestandardi **Kliiniline psühholoog**, tase 7 juurde

Kutsestandardi nimetus: Kliiniline psühholoog

EKR tase: 7

Sisukord:

1. Üldine informatsioon
2. Hindamise korraldus
3. Hindamine
4. Hindamiskriteeriumid
5. Hindamisülesanded
6. Hindamisjuhend hindajale
7. Vormid hindajale
8. Vormid taotlejale

1. Üldine informatsioon

Hindamisstandard on koostatud kliiniline psühholoog, tase 7 **kutse taotlejate** hindamiseks. Nõuded taotleja haridusele, teadmistele, oskustele ja töökogemusele, samuti hoiakutele ning väärtushinnangutele, millele kutse taotleja peab vastama, määratakse vastava kutsestandardiga.

Kliiniline psühholoog 7 kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1-B.2.7 ja läbiva kompetentsi B.2.22 tõendamine, lisaks on võimalik tõendada valitavaid kompetentse B.2.17 - B.2.21.

Spetsialiseerumine:

Kliiniline lapsepsühholoog 7 kutse taotlemisel on nõutav kliiniline psühholoog 7 kompetentside B.2.1 – B.2.7 ja B.2.22 ja lisaks kompetentside B.2.8 - B.2.10 tõendamine.

Kliiniline psühholoog-psühhoterapeut 7 kutse taotlemisel on nõutav kliiniline psühholoog 7 kompetentside B.2.1 – B.2.7, B.2.22 ja lisaks kompetentsi B.2.11 tõendamine.

Kliiniline kohtu- ja korrektsioonipsühholoog 7 kutse taotlemisel on nõutav kliiniline psühholoog 7 kompetentside B.2.1 – B.2.7, B.2.22 ja lisaks kompetentside B.2.12 - B.2.14 tõendamine.

Neuropsühholoog 7 kutse taotlemisel on nõutav kliiniline psühholoog 7 kompetentside B.2.1 – B.2.7, B.2.22 ja lisaks kompetentside B.2.15 - B.2.16 tõendamine.

Hindamist on võimalik taotleda ülikooli õppekava täitmise ja juhendatud erialapraktika läbimise järel. Kutse taotlemise kord ja vormid on ära toodud Kutse andmise korras. Esitatud dokumente hindab kutsekomisjon, täiendava hindamise jaoks moodustatakse hindamiskomisjon. Kutsekomisjoni otsusega lubatakse taotlusedokumentid korrektselt esitanud ja dokumentide põhjal kutsenõuetele vastavad isikud hindamise teise etappi.

2. Hindamise korraldus

Hindamised viiakse läbi kutsekomisjoni poolt määratud ajal ja kohas.

Hindamine viiakse läbi kahes etapis. Esimeses etapis teostab hindamist kutsekomisjon ja teises etapis erinevatest hindamise osapooltest koosnev hindamiskomisjon. Hindamiskomisjonis on

esindatud töömaailma (tööandjate, töövõtjate) ja õppeasutuse (ülikoolide psühholoogiainstituutide) esindajad. Hindamiskomisjon on vähemalt kolmeliikmeline.

Esimeses etapis hindab kutsekomisjon taotleja poolt esitatud haridus- ja praktikadokumente, samuti erialast CV-d, tema hariduse analüüsi, portfooliot jm. lisamaterjale, mida taotleja on pidanud vajalikuks esitada. Hindamine viiakse läbi kahe kuu jooksul pärast taotluste ja dokumentide esitamise tähtaega.

Dokumentidega tõendab taotleja kompetentse B2.3, B2.6, B2.7 ja B2.17-B2.20 ning kutset läbivaid kompetentse B.2.22 (psühholoogia kõikide valdkondade alaseid teadmisi ja erialateadmiste rakendamise oskusi).

B.2.22 Kliiniline psühholoog, tase 7 kutset läbiv kompetents

Tegevusnäitajad:

- 1) kasutab oma tegevuses psühholoogia erinevate rakendusvaldkondade teadmisi patsiendi esialgseks nõustamiseks ning vajadusel edasi suunamiseks teiste valdkondade psühholoogide juurde (nt kutse- ja karjääripsühholoogia, koolipsühholoogia jm);
- 2) töötab oma kompetentsuse piirides ning vajadusel soovib patsiendile/kliendile teisi spetsialiste (nt psühhiaater, logopeed jm) ;
- 3) kavandab oma töövaldkonna arenguid ja prognoosib nende mõju;
- 4) tunneb psühholoogide töö eetilisi põhimõtteid ja peab neist kinni (patsiendi heaolu eest hoolitsemine, tema seisukohtade austamine, konfidentsiaalsus jm.); LINK kutse-eetikale EPLi oma
- 5) järgib oma töös kõiki kutsealaga seonduvaid õigusakte;
- 6) suhtleb väga mitmesuguses seisundis inimestega, arvestades nende individuaalseid omadusi ja keskkonnategureid; kasutab oma töös erinevaid adekvaatseid suhtlemismeetodeid;
- 7) kogu oma tegevuses lähtub patsiendi tervise vajadustest, toetub empiirilistelt tõendatud teooriatele ja kasutab adekvaatseid ning kontrollitud psühhomeetriliste omadustega meetodeid;
- 8) integreerib ja kombineerib erialaseid teadmisi ja meetodeid vastavalt situatsiooni vajadustele.
- 9) kasutab oma töös arvutit tasemel: AO1 –AO4, AO6, AO7, A12;
- 10) kasutab oma töös eesti keelt tasemel C1 ja kaht võõrkeelt tasemel B1, sealhulgas soovitatavalt vene keelt.

Läbiva kompetentsi tegevusnäitajate 1-8 hindamise kriteeriumid on ära toodud tabelites 1-3.

Tegevusnäitajaid 9-10 hinnatakse integreeritult teiste kompetentside hindamisega. Kriteeriumiks on esitatud dokumentide vormistus ja keelekasutus hindamisprotseduuride suulises ja kirjalikus osas.

Kompetentside B2.3, B2.6, B2.7 ja B2.17-B2.20 hindamise kriteeriumid on ära toodud tabelis 4.

Esimese hindamisetapi positiivne tulemus on eelduseks teisele hindamisetapile pääsemiseks.

Teises etapis demonstreerib taotleja hindamiskomisjonile kompetentside olemasolu. Protseduur koosneb kolmest osast: (1) kompleksne praktiline töö (kirjalik juhtumianalüüs omanese tööst valitud juhtumi põhjal), mis tuleb hindamiskomisjonile ära saata vähemalt 1 nädal enne suulist hindamist; (2) suuline hindamine ettevalmistatud küsimuste põhjal ja (3) kirjalik juhtumianalüüs komisjoni poolt antud juhtumivinjeti põhjal.

Hindamine viiakse läbi hiljemalt 6 kuu jooksul pärast kutsekomisjoni poolt taotlejale saadetud teadet tema hindamise teise etappi lubamise (esimese etapi eduka sooritamise) kohta. Teises etapis tõendab taotleja kompetentse B.2.1, B2.2, B2.4 ja B.2.5. Kriteeriumid on tabelis 4.

3. Hindamine

Kõik kutse- ja hindamiskomisjoni liikmed hindavad sõltumatult taotleja teadmiste ja oskuste vastavust kutsestandardile.

Läbiva kompetentsi täidetuse kohta teeb iga kutsekomisjoni liige märke taotlejate koondtabelisse (vorm H1). Positiivne märg läbivate kompetentside olemasolu kohta on aluseks taotleja lubamisele hindamise teise etapi. Peale läbiva kompetentsi hindab kutsekomisjon haridus- ja praktikadokumentide, erialase CV, porfoolio jm. täiendavate dokumentide põhjal ka kohustuslike kompetentside B2.3, B2.6 ja B.2.7 ning kõikide valitavate ja täiendavate kompetentside täitumist (vormid H2-H5).

Hindamise teise etapi sooritamise kohta koostatakse protokoll, mille hindamiskomisjoni esimees esitab kutsekomisjonile. Tulemuste põhjal annab hindamiskomisjon kutsekomisjonile soovitusel kutse taotlejatele kutse andmise või mitteandmise kohta. Protokollile kirjutavad alla kõik hindamiskomisjoni liikmed. Hindamiskomisjoni protokoll on aluseks kutsekomisjonile lõpliku otsuse langetamisel taotlejale kutse andmise/mitteandmise kohta.

Hindamislehti ja koondhinnangut ei tutvustata kolmandatele isikutele

Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamine (VÕTA)

- (1) Kui ülikooliõpingutes jääb standardis nõutavaid aineid puudu, saab nende asemel arvestada iseseisva täienduse korras läbitud kursusi, mis on akrediteeritud erialase täiendusena.
- (2) Kui ülikooliprogrammis oli praktikat vähem kui 15 EAP, saab puuduva mahu asemel arvestada ülikoolijärgset erialast töökogemust. See töö dokumenteeritakse sarnaselt kohustuslikule kutseaastale (6. aasta, 60 EAP juhendatud praktikat).
- (3) Kui ülikooliprogrammis oli praktikat rohkem kui 15 EAP, saab 15 EAP ületavat praktika osa arvestada ülikoolijärgse juhendatud praktikana.

4. Hindamiskriteeriumid

Esimene etapp

Hariduse hindamine

Haridusdokumentide hindamise kriteeriumiks on tabelites 1 ja 2 esitatud kursuste läbimine ja aine-
mahtude vastavus tabelis 3 esitatud nõuetele.

Tabel 1. Bakalaureuseastmes läbitavad kursused.

Sisu tüüp/ Eesmärgid	Ainekursused
----------------------	--------------

Orientatsioon <i>Teadmised</i>	Psühholoogia meetodid Psühholoogia ajalugu Ülevaade psühholoogia valdkondadest ja elukutsetest
Seletavad teooriad <i>Teadmised</i>	Üldpsühholoogia Neuropsühholoogia Psühhobioloogia Kognitiivne psühholoogia Diferentsiaalpsühholoogia Sotsiaalpsühholoogia Arengupsühholoogia Isiksusepsühholoogia Töö- ja organisatsioonipsühholoogia Kliiniline ja tervisepsühholoogia Hariduspsühholoogia Psühhopatoloogia
Tehnoloogilised teooriad <i>Teadmised</i>	Andmete- ja testiteooria Küsimustiketeooria Hindamise teooria
Seletavad teooriad <i>Oskused</i>	Hindamisoskuste treening Intervjueerimisoskuste treening
Tehnoloogilised teooriad <i>Oskused</i>	Testide ja küsimustike konstrueerimise treening Grupisekkumiste treening
Metodoloogia <i>Teadmised</i>	Sissejuhatus meetoditesse: nt eksperimentaalsed meetodid Kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed meetodid
Metodoloogia <i>Oskused</i>	Eksperimentaalpraktikumid Metodoloogia ja statistika praktikumid Andmekogumise treening, kvalitatiivne analüüs
Eetika <i>Teadmised ja oskused</i>	Eetikakoodeksid ja kutse-eetika
Akadeemilised oskused <i>Oskused</i>	Infootsing/raamatukogu & bibliograafia alased oskused Artiklite kirjutamine ja lugemine, teadusuurimuste eetika
Mittepsühholoogilised teooriad <i>Teadmised</i>	Epistemioloogia. Filosoofia. Sotsioloogia. Antropoloogia.

Tabel 2. Magistriastmes läbitavad kursused.

Sisu tüüp/ Eesmärgid	Ainekursused
-------------------------	--------------

Orientatsioon <i>Teadmised</i>	Orienteerumine kutsevaldkondades ja spetsialiseerumise võimalustes
Seletavad teooriad <i>Teadmised</i>	Üldpsühholoogia ja/või füsioloogilise psühholoogia ja/või psühhobioloogia ja/või arengupsühholoogia ja/või isiksusepsühholoogia ja/või sotsiaalsühholoogia seletavad teooriad, nt õppimisteooriad, kognitiivse korralduse teooria, keerukamad (<i>advanced</i>) isiksuseteadmised.
	Töö- ja organisatsioonipsühholoogia ja/või hariduspsühholoogia ja/või kliinilise psühholoogia ja/või teiste psühholoogia alamvaldkondade seletavad teooriad, nt töösooritus teooriad, situatiivse kognitsiooni teooriad, liidrirolli teooriad, isiksusehäirete teooriad.
Tehnoloogilised teooriad <i>Teadmised</i>	Üldpsühholoogia ja/või psühhobioloogia ja/või arengupsühholoogia ja/või isiksusepsühholoogia ja/või sotsiaalsühholoogia tehnoloogilised teooriad, nt psühhomeetria teooria, EEG-uuringute teooria.
	Töö- ja organisatsioonipsühholoogia ja/või hariduspsühholoogia ja/või kliinilise psühholoogia ja/või teiste psühholoogia alamvaldkondade tehnoloogilised teooriad, nt tööanalüüsi teooriad, õppimisvajaduste analüüs, nõustamise ja psühhoteraapia teooriad.
Seletavad teooriad <i>Oskused</i>	Eeltoodud seletavate teooriate rakendamise oskused hindamisel uurimuste/ laboritingimustes, nt EMG-mõõtmise treening, isiksuse hindamise treening.
	Eeltoodud seletavate teooriate rakendamise oskused hindamisel rakenduslikes/välitingimustes, näiteks vigade analüüsi treening, õpivõimuste häirete hindamise treening
Tehnoloogilised teooriad <i>Oskused</i>	Eeltoodud tehnoloogiliste teooriate rakendamise oskused sekkumisel uurimuste/laboritingimustes, nt testi konstrueerimise, õppimiskeskse tegevuse kavandamise treeningud.
	Eeltoodud tehnoloogiliste teooriate rakendamise oskused sekkumisel rakenduslikes/välitingimustes, nt sooritus hindamise süsteemi kavandamise, treeningusüsteemi kavandamise, raviplaani väljatöötamise, psühhoteraapia treeningud
Metodoloogia <i>Teadmised</i>	Keerukamad uurimustekavad (<i>research design</i>) Põhi- ja keerukam multivariatiivne statistika, sh ANOVA Mitmete regressiooni analüüs, faktoranalüüs Kvalitatiivsed uurimustekavad, sh keerukamad intervjuueringid ja küsimustike kasutamine, kvalitatiivsed andmeanalüüsimeetodid
Metodoloogia <i>Oskused</i>	Eeltoodud meetodite ja tehnikate oskuste treening
Eetika <i>Teadmised ja oskused</i>	Eetiliste põhimõtete teadmine ja rakendamine Eetikapõhimõtete ja eetikakoodeksite kutsetöös rakendamise oskuste treening

Akadeemilised ja üldised kutse- oskused <i>Oskused</i>	Raportite ja artiklite kirjutamise oskuste treening Professionaalsete intervjuueerimise oskuste jms. treening
Mittepsühholoo- gilised teooriad <i>Teadmised</i>	Teoreetilised ja praktilised kursused kutsetegevuse jaoks olulistest teistes ainetes, nt meditsiini, juura, äri, majanduse jms alal.
<i>Teaduslik põhipädevus</i>	TEADUSPROJEKT (UURIMUS) <i>RESEARCH PROJECT (THESIS)</i>
<i>Kutsealane põhipädevus</i>	INTERNATUUR (STAŽEERIMINE)

Juhendatud praktika hindamine

Erialateadmiste rakendamise oskuse hindamise kriteeriumiks on juhendatud praktika läbimine kliinilise psühholoogia valdkonnas. Praktika kestus on 12 kuud (1500 töötundi) või sellele vastav hulk ainepunkte (60 EAP). See väljaõpe toimub pärast ülikoolist lahkumist, kuid võib olla ka ülikooliõpingute osa, näiteks kuueaastane integreeritud õpe, kus ülikool korraldab õppe raames ka juhendatud praktika.

Praktika seisneb pool-iseseisvas töös psühholoogina tööjuhendamise all kutseliste kolleegide keskkonnas. Juhendatud praktika võib läbida asutuses,

- mis osutab tervishoiuteenuseid ja omab sellekohase lepingu,
- milles töötab tervishoiuteenuste osutamise multidistsiplinaarne meeskond,
- mis on võimeline garanteerima, et tööjuhendajaks on kutseline psühholoog.

Näiteks võivad sellisteks asutusteks olla haigla vm kliiniline asutus, aga ka erapraksis.

Hariduse ja väljaõppe kogumaht

Õppekava kestus peab olema vähemalt 5 aastat (300 EAP); see võib olla jaotatud kaheks osaks: 180 EAP bakalaureuse- ja 120 EAP magistriõppes. Kolmanda osa (juhendatud praktika) kestus peab olema vähemalt 1 aasta (60 EAP) või sellega võrdne maht. Seega tuleb kokku 6 aastat ehk 360 EAP õpinguid.

Õppekava koostis

Akadeemiline õppekava peab katma kõik õppekava komponendid, mis on esitatud tabelites 1 ja 2. Sellegipoolest võib olla erinevusi selles, millistele õpingute valdkondadele ja/või õpieesmärkidele on rohkem rõhku pandud. Tabel 3 kirjeldab, mis piirides õppekava koostis varieeruda võib. Nõudeid tuleb mõista alljärgnevalt:

1. Suurim osa bakalaureuseõpingutes tuleb pühendada psühholoogia teoreetilistele kursustele ja oskuste treeningule; sellegipoolest tuleb mingi osa reserveerida mitte-psühholoogilistele teooriatele ja metodoloogiale (nt. filosoofia või sotsioloogia), mida tavaliselt psühholoogia õppimisel olulisteks peetakse. Soovitav on, et teoreetiliste kursuste ja oskuste treenimise pluss erialas orienteerumise

ja akadeemiliste oskuste maht oleks 125 ja 135 EAP vahel. Teoreetiliste kursuste ja oskuste treeningu suurim osa peab olema pühendatud individuaalsele käitumisele. Inimeste käitumine gruppides ja ühiskonnas peab kumbki saama kaetud vähemalt 20 EAP mahus.

2. Metodoloogiat peab olema vähemalt 30 EAP, mitte-psühholoogilisi teooriaid 15 ja 25 EAP vahel. Kokku peab nende õppekava osade maht olema 45-55 EAP.

3. Magistriõpingute raames peab umbes 60 EAP (1 aasta) olema kulutatud teoreetilistele kursustele, seminaridele, praktilistele ülesannetele jne. Õppekava peab olema tasakaalus, et tagada piisav tähelepanu üksikisikute, gruppide ja ühiskonna uurimisele.

4. Magistriõpingutest 15-30 EAP peab olema praktika („stažeerimist“) ja 15-30 EAP uurimuslik magistritöö. Need kaks tegevust peavad katma maksimaalselt 60 EAP (1 aasta)

5. Vähemalt 60 EAP (1 aasta) peab sooritama juhendatud praktikat.

Tabel 3. Iseseisva kliinilise psühholoogina töötamiseks nõutav haridusmiinimum (EAP)

Faas	Komponent	Üksikisik	Grupp	Ühiskond	Kokku
1. faas: (bakalaureus või sellele vastav)	Orienteerumine aines				Min 125
	Teoreetilised kursused ja praktilised harjutused	Min 60	Min 20	Min 20	
	Akadeemilised oskused	Akadeemiliste oskuste treening on kohustuslik osa			
	Metodoloogia	Min 30			Min 45
	Mitte-psühholoogilised teooriad	Min 15			
					Kokku 180
2. faas: (magister või sellele vastav)	Teoreetilised kursused, seminarid, ülesanded jne.				Min 60
	Praktika /stažeerimine/ töökohal	Min 15-30			Min 30
	Uurimusprojekt/ töö	Min 15-30			
					Kokku 120
3. faas	Juhendatud praktika	Min 60			Kokku 60
					Kokku 360

Teine etapp

Hindamiskomisjon hindab kohustuslikud kompetentsid B2.1, B2.2, B2.4 ja B2.5 kirjaliku juhtumianalüüsi ja suulise küsitluse põhjal. Hindamiskriteeriumid on ära toodud tabelis 4.

Tabel 4. Kliiniline psühholoog, tase 7 kohustuslike ja valitavate kompetentside hindamiskriteeriumid

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
B.2.1 Eesmärkide määratlemine		
1) kogub infot pöördumise põhjuste ja vajaduste kohta patsiendilt, pereliikmetelt ja teistelt spetsialistidelt, samuti haigusloost jms asjakohasest dokumentatsioonist;	1) Patsiendi taustainfo, suunamise asjaolud, pöördumise põhjused ja vajadused on kajastatud. 2) Patsiendilt kogutud andmeid on täiendatud infoga pereliikmetelt, teistelt spetsialistidelt ja haigusloost jms. asjakohasest dokumentatsioonist. 3) Info on esitatud süstemaatilisel moel ja adekvaatselt suunamisülesannetele.	Kirjalik juhtumianalüüs/ küsitlus suulisel hindamisel
2) analüüsib infot ja struktureerib patsiendi vajaduste süsteemi, lähtudes psüühika toimimise seaduspärasusest;	1) Eri allikatest kogutud info on analüüsitud ja korrastatud ühtsesse süsteemi. 2) Süsteem lähtub patsiendil ilmenud häiretele iseloomulikest psüühilistest probleemidest. 3) Analüüs ja süsteem vastab tänapäevastele psüühika- ja käitumishäirete diagnostilistele juhendmaterjalidele (RHK, DSM). 4) Info süstematiseerimine ja tõlgendamine tugineb psüühikahäirete tänapäevastel teoreetilistel mudelitel ja psüühika toimimise seaduspärasustel.	Kirjalik juhtumianalüüs/ küsitlus
3) püstitab patsiendiga läbirääkimiste teel ühised eesmärgid, lähtudes patsiendi vajadustest ja tema tervislikust seisundist;	1) Psühholoogiliste uuringute ja sekkumiste vajaduse väljaselgitamisel on lähtutud patsiendi häiretest, probleemidest, tegevus- ja osalusvõimest ning keskkonna faktoritest. 2) Sekkumise/uuringute eesmärgid on välja toodud. 3) Eesmärgid lähtuvad patsiendi tervise vajadustest ja tema tervislikust seisundist. 4) Psühholoogiliste uuringute/sekkumiste eesmärgid on läbi räägitud patsiendiga.	Kirjalik juhtumianalüüs/ küsitlus
4) lepib kokku psühholoogiliste sekkumiste ajakava, eesmärgid ja nende saavutamiseks vajalikud vahendid (uuringud, protseduurid), lähtudes patsiendi tervislikust seisundist;	1) Vajalikud vahendid on välja toodud. 2) Vahendid (uuringud, protseduurid, sekkumised) on kooskõlas eesmärkidega. 3) Vahendid (uuringud, protseduurid, sekkumised) on adekvaatsed patsiendi tervislikule seisundile.	Kirjalik juhtumianalüüs/ küsitlus

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
	4) Kasutatud on usaldusväärseid ja empiiriliselt tõendatud meetodeid. 5) Psühholoogiliste sekkumiste/uuringute ajakava on välja toodud. 6) Ajakava on realistlik, kooskõlas eesmärkide ja vahenditega. 7) Psühholoogiliste uuringute/sekkumiste meetodid on läbi räägitud patsiendiga.	
5) vajadusel kooskõlastab eesmärgid ja vahendid (nt testid, arvutipõhised sekkumised jm) patsiendi pereliikmete ja raviarstiga.	1) Vajadus kooskõlastada sekkumiste/uuringute eesmärgid ja vahendid (näit testid, arvutipõhised sekkumised jm) patsiendi pereliikmete ja raviarstiga on kajastatud.	Kirjalik juhtumianalüüs/küsitlus
B.2.2 Patsiendi hindamine		
1) hindab patsiendi isiksuseomadusi, psüühilisi protsesse ja probleeme vaatluse, intervjuu, testide jms abil;	1) Hindamismeetodid on välja toodud. 2) Meetodid on kooskõlas uuringu eesmärkidega. 3) Meetodid on adekvaatsed patsiendi tervislikule seisundile. 4) Kasutatud on usaldusväärseid ja empiiriliselt tõendatud meetodeid. 5) Meetodid on standardiseeritud või on ära toodud koos normrühmadel saadud tulemustega.	Kirjalik juhtumianalüüs/küsitlus (hindamismeetodite küsimused)
2) hindab patsiendi võimeid, kognitiivseid funktsioone ja probleeme vaatluse, intervjuu, testide jms abil;	1) Hindamismeetodid on välja toodud. 2) Meetodid on kooskõlas uuringu eesmärkidega. 3) Meetodid on adekvaatsed patsiendi tervislikule seisundile. 4) Kasutatud on usaldusväärseid ja empiiriliselt tõendatud meetodeid. 5) Meetodid on standardiseeritud või on tulemused ära toodud koos normrühmadel saadud tulemustega.	Kirjalik juhtumianalüüs/küsitlus (hindamismeetodite küsimused)
3) hindab patsienti ümbritsevat keskkonda vaatluse, intervjuu jms abil;	1) Hindamismeetodid on välja toodud. 2) Meetodid on kooskõlas uuringu eesmärkidega. 3) Meetodid on kasutatud süstemaatilisel ja struktureeritud moel.	Kirjalik juhtumianalüüs/küsitlus (hindamismeetodite küsimused)
4) analüüsib ja tõlgendab hindamistulemusi, kontseptualiseerib probleemid, püstib psühholoogilised diagnoosid, lähtudes tõenduspõhistest teooriatest psüühika kohta;	1) Hindamistulemused on välja toodud. 2) Hindamistulemused on analüüsitud ja tõlgendatud. 3) Analüüs ja tõlgendamine tuginevad psühholoogiliste hindamiste ja mõõtmiste teooriatel ja mudelitel. 4) Hindamistulemused on selgelt seostatud patsiendi põhiprobleemidega. 5) Patsiendi põhiprobleem(id) on	Kirjalik juhtumianalüüs/küsitlus (hindamismeetodite küsimused)

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
	arusaadavalt ära seletatud / on antud psühholoogiline diagnoos. 6) Kontseptualiseering lähtub tõenduspõhistest teooriatest psüühika kohta.	
5) püstib hindamistulemustest lähtudes diagnostilisi ja diferentsiaal-diagnostilisi hüpoteese, lähtudes psüühika- ja käitumishäirete klassifikatsioonist;	1) Diagnostiline(sed) hüpotees(id) on välja toodud. 2) Hüpoteesid põhinevad hindamise tulemustel. 3) Hüpoteesid lähtuvad psüühika- ja käitumishäirete klassifikatsioonist.	Kirjalik juhtumianalüüs/ küsitlus
6) hindab töövõime, sõjaväekõlblikkuse, potentsiaalselt ohtlikes tegevustes osalemise (relva kasutamine, auto juhtimine jne) osalemise küsimustes.	1) Hindamised on läbi viidud vastavalt antud erihindamisele kehtestatud nõuetele. 2) Hindamismeetodid on välja toodud. 3) Kasutatud on adekvaatseid, usaldusväärseid ja empiirilist tõendatud meetodeid. 4) Tulemused on nõuetekohaselt analüüsitud ja tõlgendatud. 5) On antud selge vastus uurimisküsimusele ning vajadusel ka soovitus ja juhised edaspidiseks tegevuseks.	Kirjalik juhtumianalüüs/ küsitlus
B.2.3 Kliinilise psühholoogia erialameetodite arendamine		
1) seirab ja analüüsib oma patsientide vajadusi uute psühholoogiliste teenuste, mõõtmis- ja sekkumisvahendite järele, lähtudes patsientide tervise vajadustest;	1) Patsientide vajadused on kajastatud.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
2) kavandab ja töötab välja neile vajadustele vastavaid psühholoogilisi teenuseid, mõõtmis- ja sekkumisvahendeid ning kohandab olemasolevaid;	1) Meetod/meetodi modifikatsioon on kirjeldatud. 2) Meetodi kasutusvaldkond/ patsientide erivajadustele vastavus on kajastatud.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
3) testib nende psühholoogiliste teenuste rakendatavust, mõõtmis- ja sekkumisvahendite psühhomeetrilisi omadusi	1) Meetodi testimine on kajastatud. 2) Kui on tegemist uue mõõtvahendiga, on selle psühhomeetrilised omadused esitatud.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
4) hindab nende psühholoogiliste teenuste, mõõtmis- ja sekkumisvahendite kasulikkust ja kliendisõbralikkust, lähtudes efektiivsushinnangutest ja patsientide rahulolust.	1) Meetodi kasulikkus ja kliendisõbralikkus on kajastatud. 2) Kui on tegemist uue sekkumismeetodiga, on selle efektiivsushinnangud esitatud.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
B.2.4 Kliinilis-psühholoogiline sekkumine		
1) planeerib sekkumised (nt nõustamine, toetav või intensiivne psühhoteraapia,	1) Kliinilis-psühholoogiline tegevuskava on kirjeldatud selgelt ja konkreetselt, sh. on märgitud patsiendile rakendatavad	Kirjalik juhtumianalüüs/ küsitlus (sekkumismeetodite

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
rehabilitatsioon, lähedaste konsulteerimine vms), mis vastavad patsiendi vajadustele ja temaga läbi viidud hindamiste tulemustele;	põhimetoodikad. 2) Valitud on usaldusväärsed ja empiiriliselt tõendatud sekkumismeetodid. 3) Tegevuskava (nõustamine, toetav või intensiivne psühhoterapia, rehabilitatsioon, lähedaste konsulteerimine vms) vastab patsiendi vajadustele. 4) Tegevuskava tugineb patsiendil läbi viidud hindamiste tulemustele.	küsimused)
2) nõustab patsienti ja tema tugivõrgustikku, kasutades sobivaid meetodeid;	1) Nõustamismeetodid on kajastatud. 2) Nõustamise sisu ja meetodid on tõenduspõhised. 3) Nõustamismeetodid on adekvaatsed patsiendi iseärasustele (vanus, tervise seisund, isiksuseomadused jms)	Kirjalik juhtumianalüüs/ küsitlus (sekkumismeetodite küsimused)
3) konsulteerib patsiendi tugivõrgustiku ning häirete ja puuetega inimestega töötavate spetsialistidega, kogub neilt asjakohast teavet sekkumisplaani rakendatavuse ja tugivõrgustiku kaasamise võimaluste kohta;	1) Konsulteerimine on kajastatud. 2) Konsultatsioonil kogutud teave on integreeritud sekkumisplaani.	Kirjalik juhtumianalüüs/ küsitlus
4) annab konsultatsioone häirete ja puuetega inimestega töötavatele spetsialistidele jt infot vajavatele isikutele ja organisatsioonidele;	1) Konsultatsioonide andmine on kajastatud. 2) Konsulteeritud isikud/organisatsioonid on välja toodud. 3) Konsultatsiooni aine /probleemid on välja toodud.	Kirjalik juhtumianalüüs/ küsitlus
5) teeb toetavat individuaalset psühhoterapiat, kasutades tõenduspõhiseid meetodeid;	1) Psühhoterapeutiline tegevuskava on kirjeldatud selgelt ja konkreetselt, sh on märgitud patsiendile rakendatavad põhimeetodid. 2) Kasutatud on tõenduspõhiseid meetodeid.	Kirjalik juhtumianalüüs/ küsitlus (sekkumismeetodite küsimused)
6) korraldab grupinõustamisi jt toetavaid kliinilis-psühholoogilisi sekkumisi (nt riskikäitumise vähendamine, läbipõlemise ennetamine, probleemilahenduse jt. meetodite treening, toetav grupiteraapia, debriefing jms), kasutades tõenduspõhiseid meetodeid;	1) Sekkumiste tegevuskava on kirjeldatud selgelt ja konkreetselt, sh on märgitud patsiendigrupi koosseis, sekkumiste eesmärk, käsitletud probleemid ja rakendatud meetodid. 2) Meetodid on adekvaatsed patsientidele ja sekkumise eesmärkidele. 3) Kasutatud on tõenduspõhiseid meetodeid.	Kirjalik juhtumianalüüs/ küsitlus (sekkumismeetodite küsimused)
7) rakendab situatsioonile suunatud sekkumisi (nt. toetava keskkonna kujundamine, stimulatsiooni vähendava	1) Sekkumiste tegevuskava on kirjeldatud selgelt ja konkreetselt, sh on märgitud patsiendi probleemid, situatsiooni eripära, sekkumiste eesmärk ja rakendatud	Kirjalik juhtumianalüüs/ küsitlus (sekkumismeetodite küsimused)

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
keskkonna loomine jms), kasutades tõenduspõhiseid meetodeid.	meetodid. 2) Meetodid on adekvaatsed patsiendile, keskkonnale ja sekkumise eesmärkidele. 3) Kasutatud on tõenduspõhiseid meetodeid.	
B.2.5 Kliinilis-psühholoogiliste sekkumiste hindamine		
1) teeb lähte- ja lõpptaseme hindamised-mõõtmised ja selle põhjal kontrollib sekkumise (nõustamine, toetav psühhoteraapia, grupid tööd jms) efektiivsust;	1) Hindamismeetodid on välja toodud. 2) Meetodid on adekvaatsed uuritavale sekkumisele, patsiendi probleemidele ja tervislikule seisundile. 3) Kasutatud on usaldusväärseid ja empiirilistelt tõendatud meetodeid. 4) Muutused patsiendi funktsioonides ja seisundis, võrreldes esmase hindamisega, on välja toodud. 5) Hindamistulemused on analüüsitud ja tõlgendatud psühholoogiategadusele adekvaatsel moel.	Kirjalik juhtumianalüüs/ küsitlus (sekkumismeetodite küsimused)
2) planeerib ja vajadusel rakendab täiendavaid sekkumisi ja tagasilanguste ennetamise seansse;	1) Tegevuskava (täiendavad sekkumised, kodutöö plaan vms) vastab patsiendi vajadustele ja temaga läbi viidud hindamise tulemustele. 2) Järeelseansid on kavandatud, lähtudes psühholoogiliste sekkumiste protsessi ja tehnikate tõenduspõhistest mudelitest. 2) Tagasilanguste ennetamise plaan on patsiendiga läbi räägitud.	Kirjalik juhtumianalüüs/ küsitlus (sekkumismeetodite küsimused)
3) vajadusel teeb järelhindamisi.	1) Järelhindamiste vajadus ja kasutatavad meetodid on kajastatud.	Kirjalik juhtumianalüüs/ küsitlus
B.2.6 Info jagamine patsientidele ja avalikkusele		
1) annab patsientidele tagasisidet nendega tehtud uuringutest patsiendile arusaadaval viisil;	1) Tagasiside patsiendile on kajastatud.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
2) kirjutab saadud tulemuste põhjal töökokkuvõtteid, raporteid haiguslugudesse jm. ametlikesse dokumentidesse, eksperthinnanguid jms, kasutades korrektset erialakeelt;	1) Raport põhineb patsiendiga läbi viidud uuringutel/sekkumistel. 2) Raport on vormistatud vastavalt valdkonna ametlikele nõuetele (nt meditsiinilise dokumentatsiooni vormistamise juhendid, ekspertiisiaktile esitatavad nõuded). 3) Raportis kasutatud psühholoogiline ja meditsiiniline terminoloogia on korrektne. 4) Raport on kirjutatud heas eesti keeles ja korrektselt vormistatud.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
3) annab erialaseid avamusi tööväime-, sõjaväekõlblikkuse-,	1) Erialane /ekspertarvamus põhineb patsiendiga läbi viidud uuringutel.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
potentsiaalselt ohtlikes tegevustes (relva kasutamine, auto juhtimine jms) osalemise kohta, lähtudes hindamistulemustest ja erialateadmistest;	2) Erialane /ekspertarvamus on vormistatud vastavalt valdkonna ametlikele nõuetele (ekspertiisiaktile esitatavad nõuded). 3) Erialases /ekspertarvamus kasutatud psühholoogiline ja meditsiiniline terminoloogia on korrektne. 4) Erialane /ekspertarvamus on kirjutatud heas eesti keeles ja korrektselt vormistatud.	(näidiseid tehtud tööst)
4) annab avalikkusele teavet ja esitab erialaselt põhjendatud arvamusi psüühikahäireid ja psühholoogilisi probleeme puudutavates küsimustes, kasutades sobivaid avalikkusega suhtlemise tehnikaid.	1) Avalikkusele suunatud esinemised/ kirjutised on kajastatud. 2) Avalikkusele esitatud teave on korrektne. 3) Avalikkusele esitatud arvamused põhinevad empiiriliselt kinnitatud erialasel teabel, järeldused on põhjendatud ja tasakaalukad. 4) Avalike ülesastumiste viis ja tehnikad võtavad arvesse kommunikatsiooni- ja sotsiaalpsühholoogia seaduspärasusi.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)

B.2.7 Kliinilise psühholoogi erialane areng ja koostöö

1) täiendab ja arendab pidevalt oma erialateadmisi ja -oskusi nii oma töö kitsama eripära kui ka eriala üldiste arengute lõikes;	1) Enesetäiendus on kajastatud. 2) Enesetäiendus sisaldab tunnustatud koolitusi vähemalt 10 tundi aasta kohta vähemalt 4 aastal (viimase 7 aasta jooksul)	Dokumentaalne: hariduse analüüs või täiendkoolituse register
2) analüüsib oma tööd kriitiliselt ja täiendab end, nii et oleks tagatud jätkuv areng kõikide kliinilise psühholoogi kohustuslike kompetentside osas;	1) Enesetäiendus on mitmekülgne.	Dokumentaalne: hariduse analüüs või täiendkoolituse register
3) teeb koostööd arstide ja teiste spetsialistidega;	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud juhul, kui see on taotleja töökohas olemas.	Dokumentaalne: erialane CV
4) osaleb kosisioonigruppides, kliinilistel konverentsidel, juhtumiaruteludes vms igapäevatöö üldistamise/analüüsimise tegevustes;	1) Kosisioon, juhtumiarutelud, tööjuhendamises osalemine on kajastatud.	Dokumentaalne: hariduse analüüs või täiendkoolituse register
5) reflekteerib ja hindab enda erialast tegevust, peab oma erialase arengu registrit, selgitab enesearengu vajadused ning kavandab tegevused enda arendamiseks, kasutades eneseanalüüsi vahendeid, töötulemuste analüüsi ja saadud hinnanguid.	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud täiendkoolituse registri pidamise ja analüüsiga.	Dokumentaalne: hariduse analüüs või täiendkoolituse register

B.2.8 Lapse ja pereliikmete vajaduste määratlemine ja eesmärkide püstitamine

1) määratleb lapse probleemeid pere kui laiema süsteemi	1) Lapse ja pere pöördumise põhjused, probleemid ja vajadused on kajastatud	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio
---	---	---

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
kontekstis, lähtudes lapselt, perelt, spetsialistidelt ja asjakohasest dokumentatsioonist saadud informatsioonist;	2) Lapselt, perelt ja spetsialistidelt kogutud andmed on täiendatud infoga asjakohastest dokumentidest	(näidiseid tehtud tööst), praktikajuhendaja hinnang
2) analüüsib pereprotsesse ja nende dünaamikat lapse arengu ja tema probleemide kujunemise kontekstis;	1) Lapse areng ja tema probleemide kujunemine on välja toodud 2) Lapse probleemide kujunemine on esitatud ja analüüsitud süsteemselt, pereprotsessid ja muutused on kajastatud	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst), praktikajuhendaja hinnang
3) püstitab koostöös pere või eestkostjaga eesmärgid, lähtudes lapse probleemidest, vajadustest ja tervislikust seisundist ning täpsustab nende saavutamiseks vajalikud vahendid.	1) Eesmärgid on välja toodud 2) Eesmärgid lähtuvad lapse probleemidest, vajadustest ja tervise seisundist ning on läbi räägitud tema pere või eestkostjaga 3) Eesmärkide saavutamiseks vajalikud vahendid on kajastatud, need on adekvaatsed ja kooskõlas eesmärkidega	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst), praktikajuhendaja hinnang
B.2.9 Lapse kliinilis-psühholoogiline hindamine ja testimine		
1) kavandab ja teeb lapse kliinilist hindamist ja testimist erinevates valdkondades (käitumine, emotsionaalne, sotsiaalne, üldine areng ja kognitiivsed võimed, isiksus), arvestades lapse arengutaset ja kasutades sobivaid meetodeid;	1) Hindamismeetodid on välja toodud 2) Hindamismeetodid on eelnevalt määratud valdkondade hindamiseks ja testimiseks adekvaatsed, usaldusväärsed ja tõenduspõhised 3) Hindamismeetodid on kooskõlas lapse arengutaseme ja probleemidega	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst), praktikajuhendaja hinnang
2) hindab probleemide kujunemist ja dünaamikat nii lapse kui keskkonna (nt pere, tugivõrgustik, kool) tasandil, kasutades sobivaid meetodeid;	1) Hindamismeetodid on välja toodud 2) Hindamismeetodid on adekvaatsed ja usaldusväärsed.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst), praktikajuhendaja hinnang
3) analüüsib ja interpreteerib hindamise tulemusi ja lapse probleeme, lähtudes lapse arengu seaduspärasustest ja psüühika- ja käitumishäirete klassifikatsioonist;	1) Hindamistulemused on välja toodud 2) Hindamistulemusi on analüüsitud ja interpreteeritud süsteemselt 3) Hindamistulemuste analüüsimisel ja tõlgendamisel on arvestatud lapse arengu seaduspärasuste ja psüühika- käitumishäirete klassifikatsiooni alustega	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst), praktikajuhendaja hinnang
4) seostab hindamise tulemused erinevatest allikatest saadud informatsiooniga ja interpreteerib tulemusi laiemas kontekstis.	1) Hindamistulemuste seos erinevates allikatest saadud infoga on kajastatud 2) Hindamistulemused on seostatud lapse probleemidega, keskkonna tingimuste ja mõjudega ühtseks tervikuks	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst), praktikajuhendaja hinnang
B.2.10 Tõenduspõhiste psühholoogiliste sekkumiste kavandamine ja läbiviimine lastel		
1) nõustab last ja tema tugivõrgustikku;	1) Nõustamismeetodid on kajastatud 2) Nõustamismeetodid on tõenduspõhised 3) Nõustamismeetodid sobivad lapse vanuse, arengu ja tugivõrgustiku võimalustega	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst), praktikajuhendaja hinnang

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
2) kavandab ja rakendab sekkumisi nii lapse, vanema kui ka võrgustiku tasandil, kasutades tõendus põhiseid meetodeid;	1) Kavandatud sekkumised on kajastatud ja vastavad lapse vajadustele ja hindamise tulemustele 2) Sekkumise kava on selgelt ja konkreetselt erinevatel tasanditel (nt laps, vanemad, võrgustik) ära näidatud 3) Kasutatavad sekkumised on teaduspõhised	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst), praktikajuhendaja hinnang
3) hindab tugisüsteemide ja pere toimetulekuressursse (nt sotsiaalseid, emotsionaalseid, kognitiivseid) sekkumiste planeerimisel ja teeb koostööd erinevate süsteemidega;	1) Tugisüsteemide ja pere toimetulek on kajastatud 2) Tugisüsteemide ja pere toimetulekuressursse on sekkumise planeerimisel arvesse võetud 3) Koostöö erinevate süsteemidega on ära näidatud	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst), praktikajuhendaja hinnang
4) hindab sekkumise efektiivsust ja vajadusel korrigeerib sekkumisi.	1) Kajastatud on muutus lapse funktsioonides, probleemides ja seisundis võrreldes esialgse hindamisega 2) Sekkumise efektiivsus on välja toodud 3) Sekkumise tulemused on analüüsitud ja täpsustav sekkumise ja hindamise vajadus kajastatud	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst), praktikajuhendaja hinnang
B.2.11 Tõendus põhine psühhoteraapia		
1) hindab patsiendi seisundit, probleeme ja teraapiasse sobivust, lähtudes patsiendi tervise seisundist ja oma teraapiakoolkonna põhimõtetest;	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud tunnustatud erialaühingu täieliku väljaõppe läbimisega.	Dokumentaalne: erialaühingu tunnistus
2) püstib teraapia eesmärgid ja kavandab teraapiaprogrammi, lähtudes patsiendi vajadustest ja oma teraapiakoolkonna põhimõtetest;	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud tunnustatud erialaühingu täieliku väljaõppe läbimisega.	Dokumentaalne: erialaühingu tunnistus
3) viib teraapia ellu, lähtudes patsiendi tervise vajadustest ja kasutades oma teraapiakoolkonna meetodeid;	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud tunnustatud erialaühingu täieliku väljaõppe läbimisega.	Dokumentaalne: erialaühingu tunnistus
4) analüüsib teraapia tulemusi ja vajadusel korrigeerib plaani, lähtudes patsiendi tervise vajadustest;	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud tunnustatud erialaühingu täieliku väljaõppe läbimisega.	Dokumentaalne: erialaühingu tunnistus
5) Korraldab järelhindamise ja toetusseansid, lähtudes patsiendi tervise vajadustest ja kasutades oma teraapiakoolkonna meetodeid.	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud tunnustatud erialaühingu täieliku väljaõppe läbimisega.	Dokumentaalne: erialaühingu tunnistus
B.2.12 Psühholoogia-alaste eksperdiarvamuste andmine menetlusasjades		
1) hindab menetlusasja	1) Meetodid on kooskõlas konkreetse	Dokumentaalne:

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
materjalides olevaid andmeid isiku seisundi ja toimetulekutaseme kohta, analüüsib materjali, lähtuvalt psüühika toimimise üldistest seaduspärasusest leidmaks kognitiivse defitsiidi;	juhtumi ja ekspertiisiülesandega 2) Meetodid rajanevad kliinilise psühholoogia usaldusväärsetele ja standardiseeritud meetoditele.	erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
2) kogub täiendavaid dokumenteeritud andmeid isiku psüühilise seisundi ja toimetulekutaseme kohta;	1) Meetodid on kooskõlas eksperdi õiguste ja kohustustega. 2) Meetodid rajanevad kliinilise psühholoogia usaldusväärsetele ja standardiseeritud meetoditele.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
3) kavandab ja teeb psühholoogilise uuringu, kasutades sobivaid meetodeid (nt vaatlus, intervjuu, testid jms);	1) Meetodid on kooskõlas eksperdi õiguste ja kohustustega. 2) Meetodid rajanevad kliinilise psühholoogia usaldusväärsetele ja standardiseeritud meetoditele.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
4) integreerib psühholoogilise uuringu tulemused muude isiku psüühilist seisundit ja toimetulekutaset kirjeldavate andmetega ja koostab ekspertiisiakti vastavalt õigusaktides sätestatule;	1) Ekspertiisiakt on koostatud kooskõlas seaduse nõuetega. 2) Ekspertiisiaktis esitatud väited on kooskõlas kliinilise psühholoogia teaduslikult tõendatud andmetega. 3) Ekspertiisiaktis on kasutatud korrektseid, täpse sisuga erialaseid mõisteid.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
5) annab ekspertiisiaktis erialase eksperdi arvamuse vastavalt ekspertiisiülesandele.	1) Ekspertiarvamus on teaduslikult põhjendatud järeldus eelnevatest uuringutest.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
B.2.13 Hälbiva käitumise juhtumite kliiniline analüüs		
1) hindab hälbiva käitumise juhtumi psühholoogilisi komponente kogumis, lähtudes psüühika toimimise üldistest seaduspärasusest;	1) Kasutatud on kliinilise psühholoogia tõenduspõhiseid meetodeid. 2) Meetodite valik on kooskõlas käesoleva juhtumi septsifikaga.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
2) hindab kliendi psüühilist seisundit ja kognitiivsete funktsioonide taset, kasutades sobivaid meetodeid (nt vaatlus, intervjuu, testid jms);	1) Hindamismeetodid on välja toodud. 2) Meetodid on adekvaatsed konkreetsele juhtumile 3) Hindamistulemused on analüüsitud ja tõlgendatud psühholoogiateadusele adekvaatsel moel.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
3) analüüsib kliendi käitumise ja tema psüühilise seisundi dünaamikat hinnatava juhtumi jooksul, kasutades sobivaid meetodeid (nt dokumentaalsete andmete analüüs, vaatlus, intervjuu, testid jms);	1) Hindamismeetodid on adekvaatsed konkreetsele juhtumile. 2) Hindamistulemused on analüüsitud ja tõlgendatud psühholoogiateadusele adekvaatsel moel.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
4) annab erialase hinnangu hälbiva käitumise retsidiivsusriski	1) Raport põhineb eelnevatel uuringutel. 2) Raport on vormistatud vastavalt	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
ning riski juhtimisvõimaluste kohta.	valdkonna ametlikele nõuetele. 3) Raportis kasutatud terminoloogia on korrektne. 4) Raport on üldkeeleliselt korrektne.	(näidiseid tehtud tööst)
B.2.14 Tõenduspõhise psühhokorreksiooni kavandamine ja tegemine		
1) hindab kliendi psüühilist seisundit ja aktuaalseid probleeme, lähtudes psüühika toimimise üldistest seaduspärasusest;	1) Meetodid on kooskõlas seaduses ettenähtuga ning kliendi spetsiifiliste probleemidega 2) Kasutatud on usaldusväärseid ja empiirilistelt tõendatud meetodeid.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
2) analüüsib kliendi varasemaid delinkventse käitumise juhtumeid, kasutades sobivaid meetodeid;	1) Meetodid on adekvaatsed kliendi probleemidele ja seaduses ettenähtule.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
3) hindab kliendi muutumispotentsiaali, lähtudes analüüsi tulemustest;	1) Hindamistulemused on analüüsitud ja tõlgendatud psühholoogiateadusele adekvaatsel moel.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
4) kavandab ja viib läbi kliendi probleemile ja muutumispotentsiaalile vastava sekkumisprogrammi.	1) Sekkumised on kavandatud vastavalt kliendi spetsiifilistele vajadustele. 2) Sekkumised on kooskõlas seaduse nõuetega.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
B.2.15 Neuropsühholoogilise hindamise kavandamine ja tegemine		
1) hindab patsiendi üldseisundit ja väliselt avalduvaid toimetulekuraskusi, lähtudes psüühika toimimise üldistest seaduspärasusest;	1) Hindamismeetodid on välja toodud. 2) Meetodi on adekvaatsed konkreetsele juhtumile. 3) Kasutatud on kliinilise psühholoogia tõenduspõhiseid meetodeid.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
2) analüüsib andmeid patsiendi psüühilise seisundi ja kognitiivsete defitsiitide senise dünaamika kohta, kasutades sobivaid meetodeid;	1) Erinevatest allikatest kogutud info on analüüsitud ja korrastatud ühtsesse süsteemi. 2) Analüüs lähtub teaduspõhistest teadmistest aju ja käitumise seoste kohta.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
3) kavandab ja teeb neuropsühholoogilise uuringu, lähtudes patsiendi seisundist ning kasutades sobivaid meetodeid;	1) Kasutatud on neuropsühholoogia tõenduspõhiseid meetodeid. 2) Meetodite valik on kooskõlas haigusjuhtumi septsüüfikaaga.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
4) uuringu tulemustest lähtudes annab hinnangu patsiendi kognitiivsete defitsiitide kogumi kohta ning hindab väliselt avalduva toimetulekuraskuse astet.	1) Hinnang rajaneb teaduspõhisel neuropsühholoogilisel käsitlusel. 2) Hinnangus kasutatud erialaterminoloogia on täpne. 3) Hinnang on sõnastatud üldkeeleliselt korrektselt.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
B.2.16 Tõenduspõhiste neuropsühholoogiliste sekkumiste rakendamine		
1) hindab patsiendi kognitiivse defitsiidi muudatust, lähtudes psüühika toimimise	1) Kasutatud on neuropsühholoogia tõenduspõhiseid meetodeid. 2) Uuringute tulemused on integreeritud	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
Üldistest seaduspärasusest;	tervilikuks hinnanguks patsiendi kognitiivsete funktsioonide kohta.	
2) hindab patsiendi säilinud kognitiivseid valdkondi, kasutades sobivaid meetodeid;	1) Kasutatud on tõenduspõhiseid meetodeid. 2) Meetodite valik on adekvaatne konkreetsele haigusjuhtumile.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
3) lähtudes hindamistulemustest määratleb kognitiivsete funktsioonide taastamise optimaalse dünaamika;	1) Prognostilised hinnangud lähtuvad teaduslikult põhjendatud seisukohtadest. 2) Sekkumiste kavandamisel lähtutakse tõenduspõhistest meetoditest ja konkreetse haigusjuhtumi iseärasustest.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
4) lähtudes patsiendi seisundist ja hindamistulemustest kavandab ja rakendab neuropsühholoogilised sekkumised;	1) Sekkumiste kava on kirjeldatud selgelt ja konkreetselt. 2) Sekkumised on adekvaatsed patsiendi tervisevajadustele ja tema toimetulekutasemele. 3) Kasutatud on tõenduspõhiseid meetodeid. 4) Planeerib tulemuslikkuse hindamiseks sobivad meetodid ja ajakava.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
5) hindab sekkumiste tulemusi, kasutades sobivaid meetodeid (nt vaatlus, intervjuu, testid jm);	1) Tulemuste hindamisel kasutab tõenduspõhiseid meetodeid.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
6) vajadusel korrigeerib edasiste sekkumiste plaani;	1) Algse sekkumisplaani muutused on korrektselt põhjendatud.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
7) hindab patsiendi elu- ja töökeskkonnast tulenevaid toetavaid ja/või pärssivaid tegureid;	1) Elu- ja töökeskkonnast lähtuvaid ressursse ja takistusi on hinnatud komplekselt. 2) Hinnang on seostatud patsiendi objektiivse seisundi ja tema isiksuslike eesmärkidega.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
8) hindamistulemustest lähtudes kavandab pikaajalise kompleksse programmi patsiendi tervenemiseks ja/või iseseisva toimetulekuvõime parandamiseks;	1) Programmis loetletud sekkumised on tõenduspõhised ja patsiendi seisundiga kooskõlas. 2) Programmi kestus ja intensiivsus on adekvaatne patsiendi seisundi ja tema koostöövõimega. 3) Programm on esitatud patsiendile arusaadaval viisil.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
9) töötab püsiva kognitiivse defitsiidiga patsiendi lähivõrgustikuga, teavitades ja juhendades võrgustiku liikmeid patsienti toetava olmelise keskkonna loomisel, suhtlemisel patsiendiga jt tegevustes.	1) Patsiendi vajadusi on selgitatud lähivõrgustikule arusaadaval viisil. 2) Patsiendi lähivõrgustiku kaasamisel on lähtutud patsiendi vajadustest ja soovidest ning lähivõrgustiku tegelikust ressursist.	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
B.2.17 Kliinilise psühholoogia erialase teenuse väljatöötamine ja kasutamine		

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
1) seirab ja hindab kliinilise psühholoogia situatsiooni Eestis, elanikkonna psüühilisi probleeme ja vajadusi teenuste järele, ühiskonna ja riigi tellimusi neile vajadustele vastavate teenuste pakkumiseks;	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud erialases ettevõtluses osalemisega (firma omanik, kaastöötaja, FIE vms).	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
2) seirab ja hindab enda kompetentside taset, lähtudes teenuse iseloomust;	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud erialases ettevõtluses osalemisega (firma omanik, kaastöötaja, FIE vms).	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
3) valib esitatud probleemide jaoks kohased strateegiad ja töötab välja vastava teenuse;	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud erialases ettevõtluses osalemisega (firma omanik, kaastöötaja, FIE vms).	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
4) kavandab ja viib ellu sekkumis-, ennetus- ja rehabilitatsiooniprogramme jms teenuseid.	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud erialases ettevõtluses osalemisega (firma omanik, kaastöötaja, FIE vms).	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
B.2.18 Praksise haldamine		
1) kavandab ja haldab kliinilise psühholoogia teenuse osutamiseks vajaliku praksise, lähtudes elanikkonna tervisevajadustest ja ettevõtluse headest tavadest;	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud erialases ettevõtluses osalemisega (firma omanik, kaastöötaja, FIE vms).	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
2) korraldab ja juhib personali tööd, lähtudes ettevõtte tegevuse eesmärkidest;	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud erialases ettevõtluse juhtimisega (firma omanik, juht vms).	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
3) planeerib ja haldab finantse, lähtudes ettevõtluse headest tavadest;	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud erialases ettevõtluses osalemisega (firma omanik, kaastöötaja, FIE vms).	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
4) loob ja säilitab kvaliteedi tagamise süsteemi oma praksise kui terviku jaoks, lähtudes elanikkonna tervisevajadustest;	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud erialases ettevõtluses osalemisega (firma omanik, kaastöötaja, FIE vms).	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
5) seirab klientide rahulolu ja kasutab seire tulemusi praksise arendamiseks.	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud erialases ettevõtluses osalemisega (firma omanik, kaastöötaja, FIE vms).	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
B.2.19 Turundus ja müük		
1) toob uue(d) teenuse(d) olemasolevate/potentsiaalsete klientide tähelepanu fookusesse;	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud erialases ettevõtluses osalemisega (firma omanik, kaastöötaja, FIE vms).	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
2) kontakteerub klientidega, teeb pakkumisi, teavitab oma teenustest, kasutades sobivaid meetodeid;	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud erialases ettevõtluses osalemisega (firma omanik, kaastöötaja, FIE vms).	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
3) koostab teavitusematerjali (nt kuulutusi, infobuklette, veebilehti	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud erialases ettevõtluses osalemisega (firma	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio

Tegevusnäitaja	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetod
jms);	omanik, kaastöötaja, FIE vms).	(näidiseid tehtud tööst)
4) hindab klientide rahulolu teenusega, teeb sellest lähtuvalt vajalikke muudatusi.	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud erialases ettevõtluses osalemisega (firma omanik, kaastöötaja, FIE vms).	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
B.2.20 Psühholoogiaalane koolitamine ja juhendamine		
1) peab psühholoogia ja/või kliinilise psühholoogia loenguid, korraldab seminare/töötubasid psühholoogidele ja teistele tervishoiuvaldkonna töötajatele, olles kursis uuemate teooriate ja meetoditega;	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud erialases koolitamises osalemisega (regulaarne õpetamine/juhendamine või ühekordsed esinemised/tööjuhendamised vms).	Dokumentaalne: erialane CV
2) korraldab koolitusi teiste erialade esindajatele ja laiale auditoriumile kliinilise psühholoogia teadmiste levitamise eesmärgil;	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud erialases koolitamises osalemisega (regulaarne õpetamine või ühekordsed esinemised).	Dokumentaalne: erialane CV
3) juhendab üliõpilaste praktikat ja kutset taotlejate psühholoogide tööd.	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud erialase juhendamisega (regulaarne juhendamine või ühekordsed tööjuhendamised).	Dokumentaalne: erialane CV
B.2.21 Kliinilise psühholoogia teadusuuringute tegemine		
1) planeerib ja organiseerib teadustegevust, kavandab, korraldab ja juhendab kliinilise psühholoogia teadusuuringusi, korraldab ja juhendab nooremate kolleegide uurimusi või osaleb uurimusprojektides;	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud erialases teadustegevuses osalemisega (regulaarne teadustöö, ühekordne projektis osalemine vms).	Dokumentaalne: erialane CV ja porfoolio (näidiseid tehtud tööst)
2) analüüsib uurimuste tulemusi, kirjutab erialaseid teadusartikleid ja avaldab neid eelretsenseeritavates teadusajakirjades või koostab rakenduslikke materjale uute teadustulemuste praktikasse juurutamiseks;	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud erialaste publikatsioonide autorlusega.	Dokumentaalne: erialane CV ja viited publikatsioonidele või nende koopiad.
3) toimetab ja retsenseerib erialaseid teadusväljaandeid, osaleb erialajakirjade toimetuskolleegiumide töös jms või osaleb aktiivselt teadus- ja/või erialakonverentsidel või muudel erialastel üritustel.	Kompetentsipõhine tegevus on tõendatud erialase toimetaja-, retsensendi jms. ülesannete täitmisega või erialakonverentsidel osalemise või erialaste ürituste korraldamisega.	Dokumentaalne: erialane CV ja näidiseid tehtud tööst.

5. Hindamisülesanded

(1) Juhtumianalüüsi sisu ja struktuur

Taotleja esitab hindamiskomisjonile juhtumi analüüsi, mis annab ülevaate taotleja tegevusest kliinilise psühholoogina.

Juhtumi analüüs tuleb esitada hindamiskomisjonile elektrooniliselt.

Juhtumi analüüsis analüüsib taotleja oma patsiendi haiguslugu, omaenda tegevusi, nende tulemusi ja patsiendi reageeringuid, lähtudes 7. taseme kliinilise psühholoogi kutsestandardis ja hindamisstandardis kirjeldatud kompetentside B.2.1 ja B.2.5, B2.2, B2.4, B.2.6, B2.21 ja B2-22 tegevusnäitajatest ja hindamiskriteeriumidest.

Juhtumi valimisel peab taotleja lähtuma järgmistest nõuetest:

- 1) juhtum on mitte varasem kui 5 aastat alates taotluse esitamise tähtajast,
- 2) juhtum peab olema valitud nii, et selle kaudu saab kirjeldada kõigi nõutud kompetentside tegevusnäitajaid,
- 3) juhtum esitatakse riigikeeles.

(2) Suulise vestluse sisu ja struktuur

Etteantud küsimused hõlmavad psüühikahäirete teoreetilisi mudeleid, hindamis- ja sekkumismeetodeid erinevate häirete korral, tervise-, kliinilise- ja neuropsühholoogia üldteadmisi ning kliinilise psühholoogia metodoloogiat, patsiendiga suhtlemise ja kutse-eetika üldküsimusi.

Hindamisküsimused saadetakse taotlejale koos teatega tema lubamise kohta hindamise teise etappi. Hindamine toimub piletide alusel, igas piletis 3 küsimust. Vastustele järgneb kliinilise psühholoogia oluliste teemade ühisarutelu hindamiskomisjoni liikmete ja kahe taotleja osavõtul.

(3) Kirjaliku hindamise sisu ja struktuur.

Sisuks on ühe näidisjuhtumi analüüs. Juhtumi tõmbab taotleja kohapeal loosiga, kontseptualiseerib selle psühholoogiliste teooriate alusel ning koostab selle kontseptsiooni põhjal plaani, mida teha, kui juhtum tuleb psühholoogi vastuvõtule. Analüüsi kirjutab taotleja kohapeal pärast suulist vestlust. Kirjutamiseks on aega max 90 minutit.

Hindamise keeleks on eesti keel. Hindamise keel märgitakse ära hindamisprotokollis.

6. Hindamisjuhend hindajale

Enne hindamist tutvub hindaja:

- 1) 7. taseme kliinilise psühholoogi kutsestandardiga,
- 2) kompetentsipõhise hindamise mõistete ja põhimõtetega,
- 3) kutse andmise korraga,
- 4) taotleja esitatud kirjaliku juhtumianalüüsiga,
- 5) hindamise üldise informatsiooniga,
- 6) hindamiskriteeriumidega,
- 7) hindamismeetodite ja hindamise korraldusega,
- 8) hindamisel kasutatavate dokumendivormidega.

Hindamise ajal hindaja:

- 1) jälgib kutse taotlejat hindamisprotsessis personaalselt,
- 2) esitab vajadusel täiendavaid küsimusi hindamiskriteeriumide täitmise osas,
- 3) hindab taotlejat kõikide hindamiskriteeriumide järgi,
- 4) vormistab hindamistulemuse iga hindamiskriteeriumi kohta.

Hindamise järel vormistatakse hindamistulemus (vorm H6)

7. Vormid hindajale

Vorm H1. Dokumentide põhjal hinnatavad põhikvalifikatsiooni kohustuslikud kompetentsid

Jrk	Taotleja nimi	Märge kompetentsi kriteeriumide täidetuse kohta				Suunata hindamise 2. etappi
		B.2.22 (krit 1-10)	B.2.3(krit1-4)	B.2.6(krit1-4)	B.2.7(krit1-5)	
1						
2						

Vorm H2. Dokumentide põhjal hinnatavad valitavad kompetentsid

Jrk	Taotleja nimi	Märge kompetentsi kriteeriumide täidetuse kohta				
		B.2.17(kr 1-4)	B.2.18(kr 1-5)	B.2.19(kr 1-4)	B.2.20(kr 1-3)	B.2.21(kr 1-3)
1						
2						

Vorm H3. Dokumentide põhjal hinnatavad kliinilise lapsepsühholoogi kompetentsid

Jrk	Taotleja nimi	Märge kompetentsi kriteeriumide täidetuse kohta			Anda kl lapsePS lisakval.: jah/ei
		B.2.8 (krit 1-3)	B.2.9 (krit 1-4)	B.2.10 (krit 1-4)	
1					
2					

Vorm H4. Dokumentide põhjal hinnatavad kliinilise kohtu- ja korrektsioonipsühholoogi kompetentsid

Jrk	Taotleja nimi	Märge kompetentsi kriteeriumide täidetuse kohta			Anda kl kohtuPS lisakval.: jah/ei
		B.2.12 (krit 1-5)	B.2.13 (krit 1-4)	B.2.14 (krit 1-4)	
1					
2					

Vorm H5. Dokumentide põhjal hinnatavad neuropsühholoogi kompetentsid

jrk	Taotleja nimi	Märge kompetentsi kriteeriumide täidetuse kohta		Anda neuroPS lisakval.: jah/ei
		B.2.15 (krit 1-4)	B.2.16 (krit 1-9)	
1				
2				

Vorm H6. Juhtumianalüüsi ja suulise hindamise põhjal hinnatavad kompetentsid

Jrk	Taotleja nimi	Märge kompetentsi kriteeriumide täidetuse kohta	Otsus:
-----	---------------	---	--------

		B.2.1(krit 1-5)	B2.2(krit1-6)	B2.4(krit1-7)	B2.5(krit1-3)	kompetentne jah / ei
1						
2						

8. Vormid taotlejale

- (1) Kutse taotlemise avaldus (Lisa 1) - täidavad kõik taotlejad
- (2) Erialane CV (Lisa 2) - täidavad kõik taotlejad
- (3) Hariduse analüüs (Lisa 3) - täidavad ainult esmataotlejad
- (4) Juhendatud praktika kokkuvõte (Lisa 4) - täidavad ainult esmataotlejad
- (5) Tööjuhendaja hinnangu vorm (Lisa 5) - esitavad ainult esmataotlejad
- (6) Täiendkoolituse registreerimise vorm (Lisa 6) - täidavad ainult kutse uuendamise taotlejad
- (7) Eetika vanne (Lisa 7) - täidavad kõik taotlejad